

Soru: Sol ayağı kalçadan itibaren ampute halinde olan ve namazlarını oturarak kılan bir kişinin eşine imamlık yapması caiz midir?

Kısa Fetva

Amputasyon gibi kıyımı engelleyen bir özürden dolayı namazı ayakta kılmaya güç yetiremeyen kişi, Hanefî gibi Şâfiî mezhebine göre de namazı oturarak eda eder. Şâfiî mezhebine göre bu kişi, namazları rükû ve secdeleri yaparak veya îma ile kılması fark etmeksizin başkalarına imamlık yapabilir. Hanefî mezhebine göre ise bu kişinin oturarak da olsa namazın rükû ve secdelerini yapmaya güç yetirdiği sürece başkalarına imamlık yapması caizdir. Aksi halde sadece kendi gibi namazı îma ile kılanlara imamlık yapabilir.

Detaylı Fetva

Özründen dolayı kıyımı yerine getiremeyen kişi, namazını rükû ve secdeleriyle birlikte oturarak eda eder.¹ Nitekim Allah Rasûlü ﷺ, özrü sebebiyle namazı nasıl eda edeceğini soran sahabiye "Namazı ayakta kılmaya güç yetiremediğin takdirde oturarak kıl. Namazı oturarak da kılmaya güç yetiremezsen yanın üzerine uzanıp îmâ ile kıl."² buyurmuştur. Rükû ve secdeye de güç yetiremeyen özürlü kişi ise namazını oturduğu halde îmâ ile kılar.³

Hanefî mezhebine göre; namazı ayakta eda eden kimsenin, namazı îmâ ile kılana uyması caiz değildir;⁴ Îmâ ile kılanın imametini ancak kendisi gibi îmâ ile kılan kimseler için caizdir.⁵ Zira son meselede imam ve imama uyanın (muktedî) halleri eşittir.⁶ Farz ve vacip namazları îmâ etmeden oturarak kılan kimsenin, namazı îmâ etmeden ayakta (kıyam halinde) eda eden kimselere imametinin sıhhati hususunda ise ihtilaf vardır.⁷ Ebu Hanîfe (r.a) ve Ebu Yusuf'a (r.a) göre; namazı rükû ve secdeleri yaparak ayakta eda eden kişinin, namazı îmâ yapmaksızın oturarak kılana uyması caizdir.⁸ Nitekim Peygamberimiz ﷺ vefatıyla sonuçlanan hastalığında, cemaate namazı oturarak kıldırılmıştır.⁹ İmam Muhammed'e (r.a) göre ise; kıyam hali oturmaktan daha kuvvetli olduğundan dolayı rükû ve secdesini yapıp oturarak namaz kılanın, namazını rükû ve secdesini yaparak ayakta eda edene imametini caiz değildir.¹⁰ İmam Muhammed (r.a), Peygamberimiz'den ﷺ gelen "Benden sonra hiç kimse oturarak imamlık yapmasın." rivayetini esas alarak oturarak namaz kılanın ayaktakilere imamlık yapmasını Allah

¹ Ebû'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekâr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Karaçi: el-Büşra, 2021), 1/254.

² Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi'u's-şâhih* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), Taksiru's-Salat, 19. Hadis no: 1117 " **فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا ، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ "**

³ Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Aynî, *el-Binâye fi şerhi'l-Hidâye* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2000), 2/636. İmâda başın secde halinde rükûya nispetle daha fazla eğilmesi gerekir. Bkz. Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed el-Bâbertî er-Rûmî el-Mısırî Bâbertî, *el-Înâye* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2007), 1/407.

⁴ el-Aynî, *el-Binâye fi şerhi'l-Hidâye*, 2/363. İmam Züfer bu şekilde kılınacak bir namazın caiz olduğu görüşündedir. Bkz. el-Aynî, *el-Binâye fi şerhi'l-Hidâye*, 2/363.

⁵ Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî İbn Nüceym, *el-Bahrü'r-Râik Şerhu Kenzi'd-dekâ'ik* (Lübnan: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2013), 1/639

⁶ Bâbertî, *el-Înâye*, 300.

⁷ el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 1/203

⁸ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 2/406.

⁹ Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi'u's-şâhih* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), Hadis no: 713 Ezan, 68. " **فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى جَلَسَ عَنِ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ، فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي قَائِمًا، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي قَاعِدًا، يُقْتَدِي أَبُو بَكْرٍ بِصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ مُقْتَدُونَ بِصَلَاةِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ "**

¹⁰ Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî İbn Nüceym, *el-Bahrü'r-Râik Şerhu Kenzi'd-dekâ'ik* (Lübnan: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2013), 1/637.

Rasûlü'ne ﷺ özel bir durum olarak değerlendirmiş, bu yüzden yukarıda zikredilen rivayetle amel etmemiştir.¹¹ Hanefî mezhebinde tercih edilen görüş ise Ebu Hanife'nin (r.a) ve Ebu Yusuf'un (r.a) görüşüdür.¹²

Şafi mezhebinde bir özürden dolayı namazı oturarak eda eden kişinin, namazı ayakta kılanlara imameti caiz olduğu gibi¹³ îma ile namaz kılanın, namazı ayakta eda edenlere imameti de caizdir.¹⁴

Buna göre amputasyon gibi kıyamı engelleyen bir özürden dolayı namazı ayakta kılmaya güç yetiremeyen kişi, her iki mezhebe göre de namazı oturarak eda eder. Şafiî mezhebine göre bu kişi, namazları rükû ve secdeleri yaparak veya îma ile kılmayı fark etmeksizin başkalarına imamlık yapabilir. Hanefî mezhebine göre ise böyle birinin, namazın rükû ve secdelerini yapmaya güç yetirdiği sürece başkalarına imamlık yapması da caizdir. Aksi halde sadece kendi gibi namazı îma ile kılanlara imamlık yapabilir.

¹¹ Bkz.Ebü'l-Hasenât Muhammed Abdülhay b. Muhammed Abdilhalîm b. Muhammed Emînillâh es-Sihâlevî el-Leknevî, *et-Ta'liku'l-mümecced 'alâ Muvatta'î'l-Îmâm Muhammed* (Karaçi: el-Büşra, 2020), 130.

¹² el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 1/203.

¹³ Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-Mâverdî, *el-Hâvi'l-kebîr* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2009), 2/306.

¹⁴ Ebü Zekeriyâ Yahyâ b. Şeref b. Mürî en-Nevevî, *el-Mecmû' Şerhu'l-Mühezzeb* (Beyrut: el-Mektebetü'l-Asriyye, 2014), 3/435.